

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 3/2026-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Prachová & Pobjiak, s. r. o., Pribinova 20, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 25Odi/1/2018 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3CoKR/12/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3CoKR/12/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **1 500 eur**, ktoré **j e** mu Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. septembra 2025 sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 25Odi/1/2018 a postupom

krajského súdu v konaní sp. zn. 3CoKR/12/2020. Sťažovateľ navrhol priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 6 000 eur, ktoré bude povinný zaplatiť sťažovateľovi okresný súd, a finančné zadosťučinenie v sume 6 000 eur zo strany krajského súdu, ako aj náhradu trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 3/2026-14 z 9. januára 2026 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, priložených príloh a zo súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ je žalovaným v konaní sp. zn. 25Odi/1/2018 začatom na podklade žaloby podanej okresnému súdu 22. februára 2018 žalobcom [REDACTED]. Predmetom napadnutého konania je návrh žalobcu na zrušenie oddĺženia sťažovateľa pre nepoctivý zámer.

4. Okresný súd rozsudkom č. k. 25Odi/1/2018-256 zo 14. novembra 2019 žalobu zamietol a priznal sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania zo strany žalobcu v rozsahu 100 %. Žalobca proti rozsudku okresného súdu podal 30. novembra 2019 odvolanie. Okresný súd 13. februára 2020 predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. Krajský súd uznesením z 24. apríla 2024 výrokom I nepripustil vstup intervenienta do konania a výrokom II rozsudok okresného súdu zo 14. novembra 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Okresný súd 10. novembra 2025 vo veci opätovne rozhodol, žalobe v celom rozsahu vyhovel, zrušil oddĺženie sťažovateľa a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozsudok bol doručený právnomu zástupcovi sťažovateľa 11. novembra 2025.

6. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že postup okresného súdu v konaní sp. zn. 25Odi/1/2018 a postup krajského súdu v konaní sp. zn. 3CoKR/12/2020 bol predmetom prieskumu ústavného súdu v konaní sp. zn. I. ÚS 577/2024, v ktorom sa porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote domáhal intervenient BPT LEASING, a.s., ktorý vstup do napádaného konania oznámil okresnému súdu 14. januára 2021. K podaniu ústavnej sťažnosti zo strany intervenienta došlo 27. februára 2024. Vzhľadom na § 82 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) ústavný súd označené práva intervenienta posudzoval len v časovom období od jeho oznámenia o vstupe do konania (14. januára 2021) do podania ústavnej sťažnosti (27. februára 2024). Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 577/2024-35 z 22. októbra 2024 ústavnú sťažnosť odmietol, pričom postup okresného súdu (dobu jedného roka a dvoch mesiacov na predloženie oznámenia o vstupe intervenienta do konania krajskému súdu) vyhodnotil ako ústavne udržateľný. V postupe krajského súdu identifikoval prietahy (v tom čase v trvaní približne troch rokov), ktoré hodnotil ako hranične udržateľné.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka smerujúca k dĺžke napadnutého konania, ktoré trvá už viac ako 7 rokov (žaloba bola podaná v roku 2018) a do podania ústavnej sťažnosti nie je právoplatne skončené. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že prietahy v konaní boli predovšetkým spôsobené neustálym odročovaním pojednávaní okresným súdom a hlavne nečinnosťou krajského súdu.

8. Podľa sťažovateľa príslušný súd vo veci nekonal efektívne, a to napriek tomu, že konanie nie je právne ani skutkovo zložité, čím došlo k porušeniu sťažovateľovho práva na právnu istotu.

9. K právnej a faktickej zložitosti veci sťažovateľ osobitne uviedol, že meritum prejednávanej veci tvorí súčasť bežnej agendy súdov, o ktorej sa rozhoduje v podstatne kratších lehotách, nejde o mimoriadne faktickú zložitost' veci a nie je ničím neobvyklým v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Jeden z dôvodov vzniknutých priet'ahov sťažovateľ vidí v postupe okresného súdu, ktorý prvé pojednávanie uskutočnil po viac ako roku od podania žaloby a ustavične odročoval nariadené pojednávania. Sťažovateľ za hlavný problém namietaných priet'ahov považuje nečinnosť krajského súdu, ktorý bol od momentu podania odvolania žalobcu z 30. novembra 2019 až do uznesenia krajského súdu z 24. apríla 2024 nečinný približne 4 a pol roka, čím spôsobil enormné priet'ahy v konaní nedodržaním jeho rýchlosti, hospodárnosti a efektívnosti.

10. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a jeho výšku sťažovateľ odôvodňuje tým, že jeho cieľom je dovŕšenie ochrany porušovaného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Nemajetková ujma je náhradou za porušenie práv účastníka, ktoré súd spôsobil v nemajetkovej sfére fyzickej osoby.

III.

Vyjadrenia všeobecných súdov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

11. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril okresný súd v zastúpení jeho predsedom prípisom sp. zn. 1SprV/55/2026 z 11. februára 2026. Predseda okresného súdu popísal priebeh postupu okresného súdu vo veci od podania žaloby 22. februára 2018 do 27. januára 2026. Konštatoval, že jednotlivé úkony okresný súd vykonával v primeraných lehotách.

12. Okresný súd uviedol, že po podaní žaloby vykonával úkony v zmysle § 167 CSP a následne 8. novembra 2018 určil termín pojednávania na 22. január 2019. Okresný súd vo vyjadrení popísal, že v období od januára 2019 (prvého pojednávania vo veci) do rozhodnutia súdu 14. novembra 2019 uplynulo len desať mesiacov, pričom sa uskutočnili celkovo štyri pojednávania vo veci a piate pojednávanie 14. novembra 2019 bolo nariadené na účely vyhlásenia rozsudku. Ďalej konštatoval, že pojednávania boli z iných dôvodov ako na účely efektívneho pokračovania v konaní – dokazovania odročené len dvakrát (22. januára 2019 a 13. augusta 2019), v oboch prípadoch zo zdravotných dôvodov zákonnej sudkyne, teda z objektívnych príčin.

13. Okresný súd uviedol, že po vrátení veci zo súdu druhej inštalncie z dôvodu rozhodnutia o odvolaní okresný súd bezodkladne konal a vo veci 30. októbra 2024 určil termín pojednávania na 4. február 2025.

14. Okresný súd zdôraznil, že v období od 4. februára 2025 do 10. novembra 2025 (keď bol vyhlásený rozsudok) sa uskutočnili tri pojednávania vo veci, štvrté pojednávanie sa konalo na účely vyhlásenia rozhodnutia (10. novembra 2025). Z týchto pojednávanií bolo odročené bez prejednávania veci iba pojednávanie 22. mája 2025, a to na žiadosť právneho zástupcu žalovaného (sťažovateľa), ďalší termín pojednávania bol stanovený už o 21 dní na 12. jún 2025.

15. Okresný súd tiež konštatoval, že pokiaľ sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že prvé pojednávanie súd uskutočnil po viac ako roku od podania žaloby, z prehľadu úkonov okresného súdu vyplýva, že v období od apríla 2018 do augusta 2018 súd vykonával úkony v zmysle § 167 CSP – doručenie žaloby žalovanému a následné vzájomné doručovanie vyjadrení strán sporu. Určenie termínu pojednávania 8. novembra 2018 na 16. január 2019 a 30. októbra 2024 na 4. február 2025 sa podľa sťažovateľa javí ako neprimerane dlhá lehota, avšak je potrebné zohľadniť, že sudkyňa vybavuje i iné veci a termíny pojednávania určuje, rešpektujúc skôr nariadené termíny pojednávania v iných veciach.

16. Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že okresný súd vo veci nekonal efektívne napriek tomu, že konanie nie je právne ani skutkovo zložité, predseda okresného súdu vo vyjadrení argumentoval, že konkrétna právna vec sa vyznačovala vyššou skutkovou aj právnou zložitou. Navyše v rozhodnom čase, keď bola podaná žaloba a konanie napredovalo v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku, neexistovala prakticky žiadna známa prax ani judikatúra k problematike zrušenia oddĺženia pre nepoctivý zámer v zmysle relevantných ustanovení (§ 166f a nasl.) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“). Zdôraznil, že v prejednávanej veci bolo až do vydania v poradí druhého rozsudku okresného súdu vykonané rozsiahle dokazovanie, o čom svedčí aj rozsah oboch rozsudkov – rozsudok zo 14. novembra 2019 má 40 strán a rozsudok z 10. novembra 2025 má 80 strán (po vrátení veci z odvolacieho súdu súd prvej inštancie odstraňoval nedostatky rozhodovania identifikované odvolacím súdom a dopĺňal dokazovanie).

17. Na základe uvádzaných skutočností je okresný súd toho názoru, že ústavná sťažnosť je neopodstatnená, a preto navrhuje jej zamietnutie, resp. nevydanie požadovaného nálezu. Okresný súd zároveň vyjadril nesúhlas s priznaním finančného zadosťučinenia navrhovaného sťažovateľom. Súhlasil s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednania veci.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

18. Krajský súd reagoval na výzvu ústavného súdu k ústavnej sťažnosti vyjadrením sp. zn. 1SprV/24/2026 z 11. februára 2026. Krajský súd konštatoval, že spis súdu prvej inštancie mu bol spolu s odvolaním sťažovateľa (zrejme nesprávne, správne išlo o odvolanie žalobcu, pozn.) predložený na rozhodnutie o odvolaní 13. februára 2020.

19. Krajský súd uviedol, že podaním doručeným 9. marca 2022 spoločnosť BPT LEASING, a.s., oznámila vstup do konania ako intervenient na strane žalobcu. Úpravou krajského súdu zo 6. februára 2024 bol právny zástupca intervenienta vyzvaný na odstránenie väd podania a oznámenie o vstupe intervenienta bolo súčasne doručené stranám sporu. Podaním z 23. februára 2024 doručeným odvolaciemu súdu 5. marca 2024 žalovaný oznámil nesúhlas a neprípustnosť vstupu intervenienta.

20. Krajský súd o predložennom odvolaní rozhodol uznesením č. k. 3CoKR/12/2020-408 z 24. apríla 2024 tak, že I. výrokom nepripustil vstup intervenienta do konania a II. výrokom napadnutý rozsudok okresného súdu zo 14. novembra 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd konštatoval, že na základe žiadosti sudcu spravodajcu bola predĺžená lehota na vyhotovenie rozhodnutia z dôvodu jeho pracovnej zaťaženia vrátane plnenia úloh správy súdu.

Po písomnom vypracovaní rozhodnutia bol 26. augusta 2024 spisový materiál spolu s rozhodnutím odvolacieho súdu vrátený súdu prvej inštancie.

21. Pokiaľ ide o celkovú dĺžku odvolacieho konania, krajský súd poukázal na to, že konanie o zrušenie oddĺženia, v ktorom sťažovateľ vystupuje v procesnom postavení žalovaného, nebolo svojou povahou sporom prednostnej povahy, ktorý je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), judikatúry ústavného súdu ani v zmysle rozvrhu práce krajského súdu v rokoch 2020 – 2024 (v čase od nápadu veci do rozhodnutia o odvolaní), časti „*Kritériá pre určovanie súdnych konaní, ktoré majú prebehnúť s väčšou rýchlosťou, stanovené rozhodovacou praxou štrasburských orgánov ochrany práva*“ sporom prejednávanej prednostne. Nešlo ani o spor s osobitnou ani výnimočnou rýchlosťou. Rozhodnutiu vo veci predchádzali v poradí staršie veci senátu 3CoKR.

22. Krajský súd zároveň konštatoval, že sudcovia senátu okrem odvolacích konaní vo veciach konkurzu a reštrukturalizácie rozhodovali o odvolaniach aj v incidenčných sporoch. Do 1. júna 2023 boli v senáte 3CoKR vybavované odvolacie konania v konkurzných a reštrukturalizačných veciach zo štyroch konkurzných súdov Bratislava I, Nitra, Trnava a Trenčín. S účinnosťou od 1. júna 2023 senát v rámci novej funkčnej príslušnosti krajského súdu vo veciach konkurzu a incidenčných sporov koná o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným Mestským súdom Bratislava III (za obvod Krajského súdu v Bratislave), Okresným súdom Nitra (za obvod Krajského súdu v Nitre), Okresným súdom Trnava (za obvod Krajského súdu v Trnave).

23. Podľa názoru krajského súdu nie je možné opomenúť ani tú skutočnosť, že členovia senátu podľa rozvrhu práce krajského súdu (v senáte 18CoE) až do 1. júna 2023 (do účinnosti novej súdnej mapy) kontinuálne vybavovali aj agendu výkonu rozhodnutí vo veciach maloletých detí, kde išlo svojou povahou o konania s výnimočnou rýchlosťou, a výkonu rozhodnutí vo veciach výživného na maloleté deti, ktoré boli svojou povahou konaniami s osobitnou rýchlosťou, keďže sú spojené s prostriedkami na živobytie.

24. Krajský súd uviedol, že uvádzané skutočnosti nesporne a bez pochybností mali podstatný vplyv na objektívnu schopnosť konať a rozhodovať s primeranou rýchlosťou v ostatných veciach, akou je i konanie sťažovateľa. Konštatoval, že ďalšou podstatnou skutočnosťou, ktorú je potrebné zohľadniť, je aj to, že sudca spravodajca vo veci napadnutej ústavnou sťažnosťou vykonáva funkciu predsedu najväčšieho krajského súdu v Slovenskej republike. Dĺžka odvolacieho konania bola spôsobená objektívnymi skutočnosťami (celkový nápad a stav v poradí starších vecí, pracovná zaťaženosť senátu a sudcu spravodajcu). Hoci tieto skutočnosti z pohľadu judikatúry ústavného súdu nie sú pre sťažovateľa významné, majú zásadný vplyv na objektívnu schopnosť rozhodovať veci v reálnom čase.

25. V závere krajský súd rezumoval, že dôvodmi, pre ktoré vec nebola rozhodnutá skôr, sú výlučne dôvody objektívnej povahy, pričom netreba opomenúť fakt, že vec bola ešte pred doručením ústavnej sťažnosti ústavnému súdu na krajskom súde rozhodnutá, a teda v súčasnosti stav právnej neistoty účastníkov konania tunajší súd nespôsobuje. Krajský súd netrval na ústnom prerokovaní ústavnej sťažnosti.

26. Vzhľadom na obsah vyjadrení okresného súdu a krajského súdu nepovažoval ústavný súd za potrebné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k daným vyjadreniam a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

27. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe vyjadrení okresného súdu a krajského súdu, ako aj obsahu ústavnej sťažnosti sťažovateľa, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce z predmetného spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konania, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

28. V kontexte predmetu ústavného prieskumu, ktorým je posúdenie existencie zbytočných prietahov v postupe všeobecného súdu, ústavný súd akcentuje, že povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (resp. účastníkov konania) a iných osôb. Týmto princípom sú rovnako viazané všeobecné súdy prvej, ako aj druhej inštancie.

29. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

30. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

31. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer nie je konaním vyznačujúcim sa osobitnou zložitou a tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov, pričom skutočnosti vyplývajúce zo súvisiaceho spisu okresného súdu neodôvodňujú záver, že v konkrétnych okolnostiach ide o vec skutkovo či právne zložitú. Ústavný súd zoberal na zreteľ skutočnosť, že v čase začatia konania na okresnom súde bola právna úprava týkajúca sa zrušenia oddĺženia pre nepoctivý zámer (§ 166f a nasl. zákona o konkurze a reštrukturalizácii) v účinnosti približne rok. V zmysle zásady *iura novit curia* však táto skutočnosť sama osebe nemôže byť dôvodom na nerešpektovanie princípov rýchlosti

a hospodárnosti konania a nie je ospravedlniteľným dôvodom na vznik prípadných prietáhov v konaní.

32. Pokiaľ ide o druhé kritérium, ktoré ústavný súd skúmal, možno konštatovať, že ústavný súd neidentifikoval v správaní sťažovateľa taký postup, ktorý by mal za následok podstatné predĺženie konania či vznik zbytočných prietáhov, ktoré by bolo možné pričítať na vrub jemu. Sťažovateľ žiadal o poskytnutie dodatočnej primeranej lehoty na zvolenie si advokáta, čo ústavný súd nevyhodnotil ako neštandardný postup (sťažovateľ sa obrátil na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právneho zastúpenia, ktorého postup si objektívne môže vyžiadať o čosi dlhšie časové obdobie než okresným súdom stanovených 10 dní). Ako z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, sťažovateľ sa napriek uvedenej žiadosti k žalobe vyjadril v lehote stanovenej súdom. Ústavný súd zohľadnil skutočnosť, že k odročeniu pojednávania na 12. jún 2025, ktoré sa malo konať 22. mája 2025, došlo na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa, teda z dôvodov na jeho strane.

33. Vo vzťahu k tretiemu kritériu, ktoré má za cieľ posúdenie postupu samotného súdu, ústavný súd konštatuje, že z prehľadu procesných úkonov okresného súdu vykonaných v napadnutom konaní vyplýva podanie žaloby na okresnom súde 22. februára 2018. Ako nesústredený ústavný súd identifikoval postup okresného súdu po doručení vyjadrenia žalobcu zo 6. júna 2018, keď ho sťažovateľovi adresoval na vyjadrenie po viac ako dvoch mesiacoch 14. augusta 2018 (doručené sťažovateľovi 17. augusta 2018). Napriek tomu, že vyjadrenie sťažovateľa (duplika) bolo okresnému súdu doručené 24. augusta 2018, k nariadeniu pojednávania pristúpil až pokynom kancelárie z 8. novembra 2018 (teda viac ako po dvoch mesiacoch), pričom pojednávanie nariadil na 22. január 2019 (t. j. po takmer 5 mesiacoch od vyjadrenia sťažovateľa). Aj keď ústavný súd reflektuje vyjadrenie okresného súdu, že „*sudkyňa vybavuje i iné veci a termíny pojednávani určuje rešpektujúc skôr vytyčené termíny pojednávani v iných veciach*“, z prehľadu jednotlivých úkonov je zrejmé, že okresný súd mohol konať efektívnejšie, a jeho postup vzhľadom na identifikované obdobia hodnotí ako nesústredený. Ako je ďalej zo súvisiaceho spisu zrejmé, k samotnému prvému pojednávaniu napokon došlo 12. marca 2019 (zo zdravotných dôvodov na strane zákonného sudcu bolo pojednávanie nariadené na 22. január 2019 odročené).

34. Okresný súd odročil prvé pojednávanie konané 12. marca 2019 na 30. apríl 2019 na účely vykonania dokazovania. Pojednávanie 30. apríla 2019 bolo po vykonanom výsluchu svedka a žalovaného odročené na 20. jún 2019. Na pojednávaní 20. júna 2019 (v poradí treťom) po oboznámení so zapožičaným exekučným spisom a vykonanom dokazovaní výsluchom žalobcu právny zástupca žalobcu, ako aj právny zástupca žalovaného zhodne uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania a zároveň že písomne doplnia okresnému súdu záverečné reči, ktoré si aj vzájomne prepošlú. Toto pojednávanie okresný súd odročil na 13. august 2019 s tým, že stranám sporu uložil lehotu na písomné doručenie záverečných rečí do 5. augusta 2019. Okresný súd 12. augusta 2019 stranám oznámil, že pojednávanie nariadené na 13. august 2019 sa neuskutoční z dôvodu lekárskeho ošetrenia zákonnej sudkyne. Ďalší termín pojednávania súd nariadil na 15. október 2019 a k jeho odročeniu došlo z dôvodu nariadenia verejného vyhlásenia rozsudku na 14. november 2019, keď súd prvýkrát meritórne vo veci rozhodol.

35. Po podaní odvolania žalobcom 30. novembra 2019 okresný súd po vykonaní úkonov smerujúcich k vzájomným vyjadreniam strán sporu predložil 13. februára 2020 spis krajskému súdu

na rozhodnutie o odvolaní. Krajský súd o odvolaní žalobcu rozhodol 24. apríla 2024 (rozhodnutie vyhotovil 27. augusta 2024), keď rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Spis bol okresnému súdu doručený 26. augusta 2024.

36. Okresný súd pristúpil 15. novembra 2024 k nariadeniu pojednávania na 4. február 2025 a zároveň vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k rozhodnutiu odvolacieho súdu. Do pojednávania nariadeného na 4. február 2025 okresný súd vykonával úkony smerujúce k vzájomnému doručovaniu vyjadrení strán sporu. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že v čase od 11. septembra do 24. októbra 2024 sa spis nachádzal na ústavnom súde z dôvodu podania ústavnej sťažnosti intervenienta (konanie vedené ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 577/2024), túto skutočnosť preto zohľadnil. Pojednávanie konané 4. februára 2025 bolo odročené na účely doplnenia dokazovania na 22. máj 2025. K jeho odročeniu došlo zo zdravotných dôvodov na strane právneho zástupcu sťažovateľa a nový termín pojednávania bol stanovený na 12. jún 2025. Na tomto pojednávaní došlo k doplneniu dokazovania, pričom obe strany sporu zhodne požiadali o lehotu na písomné vyjadrenie k vykonanému dokazovaniu, čo si vyžiadalo ďalšie pojednávanie (čo však nemožno pričítať na ťarchu okresného súdu). Stranám súd uložil 30-dňovú lehotu na vyjadrenie sa k vykonanému dokazovaniu a pojednávanie odročil na 9. október 2025. Sťažovateľ doručil svoje vyjadrenie súdu 24. septembra 2025. Okresný súd po vrátení veci z odvolacieho súdu do podania ústavnej sťažnosti vo veci nerozhodol. Podľa vyjadrenia okresného súdu a zistení ústavného súdu sa tak stalo 10. novembra 2025 a 2. marca 2026 bol spis predložený na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu, kde je konanie v súčasnosti vedené pod sp. zn. 3CoKR/11/2026.

37. Na základe popísaných úkonov konanie na okresnom súde prebiehalo od podania žaloby 22. februára 2018 do predloženia spisu krajskému súdu 13. februára 2020 (t. j. približne 2 roky) a od vrátenia veci 26. augusta 2024 až do podania ústavnej sťažnosti 26. septembra 2025 (1 rok, zohľadňujúc čas, keď bol súvisiaci spis v dispozícii ústavného súdu) spolu približne 3 roky. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 46/01).

38. Ústavný súd za existencie už popísaných osobitných skutočností identifikoval v postupe okresného súdu určité obdobia, v ktorých okresný súd mohol konať efektívnejšie a sústredenejšie, jeho postup preto hodnotí ako hraničný, ale z ústavnoprávneho hľadiska udržateľný. Zohľadnil skutočnosť, že v období približne troch rokov, počas ktorého sa vec nachádzala na súde prvej inštancie, bola ním meritórne neprávoplatne rozhodnutá v dobe približne dvoch rokov, následne vrátená po odvolacom konaní a v súčasnosti opätovne neprávoplatne meritórne rozhodnutá. Berúc do úvahy dobu konania na súde prvej inštancie, ktorá v čase podania ústavnej sťažnosti bola na hranici troch rokov, ústavný súd aj s ohľadom na judikatúru ESĽP nehodnotí postup súdu prvej inštancie v napadnutom konaní ako taký, ktorý by v ústavnoprávnej intenzite bol postupom porušujúcim sťažovateľom označené práva. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a okolností danej veci ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade neidentifikoval na strane okresného súdu také závažné nedostatky, na základe ktorých bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote. Do úvahy ústavný súd zobral aj predmet sporu (zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer), ktorý nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany

vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých).

39. Nad rámec uvedeného, vychádzajúc zo samotnej ústavnej sťažnosti, sťažovateľ vo vzťahu k postupu okresného súdu primárne namietal opakované odročovanie pojednávaní. Tieto však podľa názoru ústavného súdu neboli zo strany okresného súdu svojvoľné, viac pojednávaní si vyžiadalo najmä dokazovanie vykonávané okresným súdom. Prihliadol aj na to, že k odročeniu niektorých pojednávaní došlo z dôvodov na strane sťažovateľa či žalobcu (napríklad k odročeniu pojednávania nariadeného na 22. máj 2025 došlo zo zdravotných dôvodov na strane právneho zástupcu sťažovateľa; k odročeniu pojednávania konaného 12. júna 2025 došlo v dôsledku žiadosti strán sporu o poskytnutie lehoty na vyjadrenie sa k vykonanému dokazovaniu). Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti sám niekoľkokrát zdôraznil, že namietané prietahy v napádanom konaní boli spôsobené hlavne nečinnosťou krajského súdu v odvolacom konaní.

40. Vzhľadom na závery ústavného súdu prijaté v bodoch 29 až 39 tohto nálezu ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu nevyhovelo (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu). Vzhľadom na nevyhovenie ústavnej sťažnosti v uvedenej časti sa ústavný súd nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v ústavnej sťažnosti v súvislosti s namietaným postupom okresného súdu (primerané finančné zadostučinenie a trovy konania vo vzťahu k okresnému súdu).

41. Ústavný súd pre úplnosť kontextu prejednávanej veci konštatuje, že hoci obsah základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je obdobný do tej miery, že ich porušenie ústavný súd posudzuje spoločne, perspektíva ústavného súdu vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom je odlišná ako v prípade ESLP. Európsky súd pre ľudské práva posudzuje namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike ako členskému štátu Rady Európy a ústavný súd ako vnútroštátny ľudskoprávny súd posudzuje potenciálne porušenie základných práv sťažovateľov vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom (I. ÚS 390/2019). Nemožno preto konštatovať, že by ústavný súd pri posudzovaní namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v každom konaní automaticky sčítal dĺžku konania pred viacerými inštanciami štátnych orgánov a túto následne hodnotil bez ohľadu na okolnosti prípadu (I. ÚS 238/2022).

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom krajského súdu v napadnutom konaní:

42. Ústavný súd v bode 6 tohto nálezu poukázal na to, že postup okresného súdu v konaní sp. zn. 25Odi/1/2018 a postup krajského súdu v konaní sp. zn. 3CoKR/12/2020 boli predmetom prieskumu ústavného súdu v konaní sp. zn. I. ÚS 577/2024 na základe ústavnej sťažnosti intervenienta. Aj keď jeho ústavnú sťažnosť odmietol, v postupe krajského súdu v čase od 14. januára 2021 (čas oznámenia vstupu intervenienta do konania, pozn.) do podania ústavnej sťažnosti intervenienta 27. februára 2024 (približne tri roky, pozn.) identifikoval prietahy a jeho postup s ohľadom na judikatúru ESLP označil ako hraničný (body 27 a 28 uznesenia ústavného súdu

č. k. I. ÚS 577/2024-35 z 22. októbra 2024). Je potrebné uviesť, že ústavný súd zohľadnil osobitné postavenie intervenienta (ktoré je odlišné od postavenia sťažovateľa v konaní), ako aj skutočnosť, že do konania napokon pripustený nebol. Ústavnú sťažnosť intervenienta aj s ohľadom na uvádzané okolnosti odmietol.

43. Skutočnosť, že ústavný súd už v konaní sp. zn. I. ÚS 577/2024 identifikoval priedahy v postupe krajského súdu, je pre posúdenie ústavnej sťažnosti sťažovateľa jednou z východísk. Aj v prípade postupu krajského súdu ústavný súd hodnotil tri základné kritériá: právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02).

44. Vo vzťahu k prvému kritériu ústavný súd zotrúva na prijatých záveroch v bode 31 tohto nálezu. K druhému kritériu, ktoré má za cieľ posúdenie správania účastníka a jeho vplyvu na vznik prípadných priedahov, ústavný súd uvádza, že neidentifikoval v odvolacom konaní žiaden postup sťažovateľa, ktorý by akýmkoľvek spôsobom ovplyvnil dĺžku konania či vznik namietaných priedahov. Túto skutočnosť nenamietal ani krajský súd vo vyjadrení. Ústavný súd vo vzťahu k sťažovateľovi negatívne hodnotil, že sa neobrútil so sťažnosťou na priedahy v konaní na predsedu krajského súdu. Keďže však ESLP tento postup považuje za neúčelný, jeho nevyužitie nemôže byť prekážkou podania ústavnej sťažnosti. Ústavný súd na tento aspekt prihliadol pri posúdení primeraného finančného zadost'učinenia.

45. Kľúčovým pre posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti v rozsahu označených práv postupom krajského súdu bolo najmä tretie kritérium. Ústavný súd zo súvisiaceho spisu zistil, že okresný súd spis na rozhodnutie o odvolaní predložil krajskému súdu 13. februára 2020. Krajský súd bol vo veci nečinný minimálne do 6. februára 2024 (čo predstavuje nečinnosť v trvaní 4 rokov), keď odpovedal na urgenciu okresného súdu v súvislosti s iným súvisiacim konaním (konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 26OdK/119/2021, pozn.) a zároveň vyzval advokáta intervenienta na odstránenie nedostatkov plnej moci. Vo vzťahu k stranám sporu (žalobcovi a sťažovateľovi) bol nečinný až do 22. februára 2024, keď im doručil oznámenie o vstupe intervenienta do konania. Za znepokojujúce ústavný súd vyhodnotil aj to, že sa v súvisiacom spise konania napádaného ústavnou sťažnosťou v období identifikovanej nečinnosti krajského súdu (od predloženia spisu na rozhodnutie o odvolaní 13. februára 2020 do odpovede krajského súdu na urgenciu 6. februára 2024) nachádzalo viacero žiadostí o stav konania a niekoľko urgencií (zo strany tretích strán a okresného súdu v súvislosti s inými súvisiacimi konaniami, pozn.). K vyhodnoteniu týchto úkonov pristúpil krajský súd až vo februári 2024. Postup, ktorým krajský súd (napriek zaťažnosti inou agendou) nevykoná vo veci ani len minimálne procesné úkony smerom k riešeniu veci či odstráneniu prípadných nedostatkov (napríklad výzvu na odstránenie nedostatkov plnej moci či preposlanie oznámenia o vstupe intervenienta stranám sporu na vyjadrenie) po dobu 4 rokov, jednoznačne nie je v súlade s princípom zakotveným v čl. 17 CSP. Súd (aj odvolací) je povinný konať tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, aby sa predchádzalo zbytočným priedahom, má konať hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

46. Krajský súd napokon rozhodol o odvolaní žalobcu (a o nepripustení vstupe intervenienta do konania, pozn.) uznesením č. k. 3CoKR/12/2020-408 z 24. apríla 2024. Okrem toho, že zrušil rozhodnutie okresného súdu a vec mu vrútil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, k vyhotoveniu uznesenia pristúpil po opakovaných žiadostiach o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozhodnutia

(z 20. mája 2024 a 15. júla 2024) a spis vrátil okresnému súdu 26. augusta 2024, po približne 4 mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia a celkovo po približne 4 rokoch a 6 mesiacoch od jeho predloženia okresným súdom (13. februára 2020). Nečinnosť konajúceho súdu plynulý priebeh konania výrazne deformuje nielen z hľadiska právnej istoty účastníkov konania, ale aj z hľadiska porušovania práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 43/2023).

47. Ústavný súd neakceptoval obranu krajského súdu rozsahom pridelenej agendy. Z početnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, ako ústavný súd posudzuje takéto okolnosti, preto bez ďalšieho odkazuje na túto judikatúru. Organizačné či systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukazom na inú menej či viac relevantnú agendu krajského súdu. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo, a odstrániť právny stav neistoty sťažovateľa (I. ÚS 342/2023, I. ÚS 537/2023, II. ÚS 12/2025).

48. Zohľadňujúc nečinnosť krajského súdu v trvaní viac ako 4 rokov aj vzhľadom na skutočnosť, že vec je od 5. marca 2026 opätovne na krajskom súde (keď ústavný súd môže v súlade so svojou judikatúrou posudzovať aktuálne vo veci rozhodujúceho porušovateľa), ktorého postup v doterajšom konaní podľa zistení ústavného súdu bol podstatnou príčinou vzniku prietahov, ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

V.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

49. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti nedomáhal uloženia príkazu krajskému (ani okresnému, pozn.) súdu konať bez zbytočných prietahov, preto sa napriek konštatovaniu porušenia práv sťažovateľa postupom krajského súdu v kontexte § 45 zákona o ústavnom súde uvedenou otázkou nezaoberal.

50. Vzhľadom na nevyhovenie ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti týkajúcej sa vyslovenia porušenia označených práv postupom okresného súdu ústavný súd posudzoval otázku navrhovaného priznania primeraného finančného zadosťučinenia len vo vzťahu ku krajskému súdu. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

51. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, prihliadajúc na jej právnu a faktickú zložitnosť a berúc do úvahy konštatovanú nečinnosť krajského súdu v konaní pred ním, ako aj povahu a rozsah práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, predmet konania, ako aj jeho význam pre sťažovateľa a zohľadňujúc tiež okolnosti na strane sťažovateľa, ústavný súd dospel k záveru, že

v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi vo výške 1 500 eur, ktoré je mu povinný zaplatiť krajský súd do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 2 výrokovej časti tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v sume nižšej oproti sťažovateľom navrhovanej sume (6 000 eur) vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výrokovej časti tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

52. Ústavný súd napokon rozhodol o náhrade trov konania, pričom jej sumu určil podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), vychádzajúc zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2025 v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

53. Sťažovateľovi priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) sumu 771,68 eur a daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) podľa § 18 ods. 3 vyhlášky vo výške 177,49 eur. Aj keď právny zástupca sťažovateľa sám nepreukázal skutočnosť, že je platiteľom tejto nepriamej dane, ústavný súd vlastnou činnosťou a vo verejnosti dostupnom zozname daňových subjektov registrovaných pre DPH vedenom Finančnou správou Slovenskej republiky pre účely výpočtu výšky trov konania s DPH zistil, že právny zástupca sťažovateľa je platiteľom DPH. Ústavný súd sťažovateľovi priznal náhradu trov konania v celkovej výške 949,17 eur s DPH.

54. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa označeného v záhlaví tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu